

vergadering **C325**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 22 juni 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de resultaten van het overleg met het Platform Voedselverlies van 14 juni 2022 – 3258 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de rol van de Vlaamse landbouwers in lokale energiegemeenschappen – 3270 (2021-2022)	6
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Europese Commissie over het Vlaamse deel van het gemeenschappelijk landbouwbeleid – 3279 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Hulle aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Europese Commissie over het gemeenschappelijk landbouwbeleid – 3310 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kritiek van de Europese Commissie op het Vlaamse landbouwbeleid – 3312 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een bijsturing van het Vlaamse strategische plan rond landbouwbeleid – 3366 (2021-2022)	9
VRAAG OM UITLEG van Joke Schauvliege aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse voedseltop en de oorlog in Oekraïne – 3305 (2021-2022)	18
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over weidemelk – 3357 (2021-2022)	21
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaamse dierenwelzijnslabel – 3363 (2021-2022)	23

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de resultaten van het overleg met het Platform Voedselverlies van 14 juni 2022**– 3258 (2021-2022)****Voorzitter: de heer Bart Dochy****De voorzitter:** Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, tijdens de commissie Landbouw van woensdag 1 juni 2022 kaartte ik het thema van voedselverspilling aan. U beloofde toen een bondgenoot te zullen zijn om hierrond, ik citeer "een heel actief beleid te zullen voeren".

U kondigde toen ook aan dat alle partners van het actieplan voedselverlies en biomassareststromen circulair 2021-2025, waaronder ook de federaties en de diverse schakels van de hele agrovoedingsketen, op dinsdag 14 juni samen zouden zitten op het Platform Voedselverlies met als doel de vooruitgang van het plan verder op te volgen en te monitoren. Ik ben alvast benieuwd om van u te vernemen wat er is afgesproken en welke vooruitgang we mogen verwachten op korte termijn.

In de commissie gaf u zelf ook al aan dat er op ambtelijk niveau eveneens overleg is. Niet alleen tussen de verschillende beleidsdomeinen, maar ook over de beleidsniveaus heen. Ik kan dit alleen maar aanmoedigen. De Vlaamse voedselstrategie waaraan u werkt, is dan ook een onderdeel van het transversaal armoedebeleid. Ik hoop dat Vlaanderen een coördinerende zal opnemen om zo het probleem van voedselverspilling aan te pakken.

Minister, wat werd er afgesproken op het Platform Voedselverlies? Op welke termijn zullen deze afspraken worden uitgevoerd en wie zal ze opvolgen? Zijn er over de beleidsniveaus heen momenteel overlegmomenten gepland om het probleem van voedselverspilling en het tekort bij de voedselbanken te bespreken? Welke actieve rol zult u zelf verder opnemen om voedselverspilling sneller aan te pakken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Joosen, het platform is een werkgroep waar alle trekkers van het actieplan samenkomen. De tussentijdse resultaten van acties worden er gepresenteerd en er worden afspraken gemaakt rond samenwerking, voortgangsrapportage, communicatie enzovoort. De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en het Departement Landbouw en Visserij zitten het platform voor. Op het overleg van 14 juni zijn er afspraken gemaakt ter voorbereiding van de eerste publieke voortgangsrapportage van het actieplan, die voorzien is voor 2023.

Betreffende de problematiek van de voedseloverschotten, hebben de Federatie van Voedselbanken en het collectief van sociale circulaire ondernemers (HERW!N) de situatie geschetst en beleidsaanbevelingen overgemaakt. Zowel de gestegen vraag bij voedselhulporganisaties, het dalende aanbod uit de voedingsindustrie als de nood aan logistieke oplossingen om de beschikbaarheid van voedseloverschotten te verhogen, kwamen aan bod.

Samenvattend stelden ze dat de cascade van waardebehoud, waar schenken van overschotten voor humane voeding net onder voorkomen van overschotten staat, de norm moet worden in het beleid en voldoende ondersteuning nodig heeft.

Daarnaast mogen we nooit vergeten dat toegang tot gezonde voeding een absoluut basisrecht is. Dat vereist structurele maatregelen tegen armoede zodat mensen zelf voeding kunnen kopen, en niet enkel moeten rekenen op voedseloverschotten. We moeten dus in de eerste plaats altijd blijven vechten tegen voedselarmoede en ongelijkheid, en intussen, zolang het nodig is, de herverdeling van overschotten maximaal ondersteunen.

Op de verschillende beleidsniveaus – Europees, federaal, Vlaams, andere gewesten – is er aandacht voor de problematiek en afstemming met de verschillende sectoren. Overleg verloopt ad hoc wanneer het in het kader van bepaalde acties nodig blijkt. Ikzelf blijf ook, samen met minister Demir, mijn schouders onder de uitvoering van het belangrijke actieplan zetten.

Het terugdringen van voedselverlies en het ondersteunen van mensen in voedselarmoede zijn belangrijke elementen van de voedselstrategie die we voor Vlaanderen voor ogen hebben en waaraan we momenteel druk aan het werken zijn.

Ook ga ik in overleg met ministers Crevits en Dalle. Ik wil graag bekijken welke stappen we op Vlaams niveau al zetten en nog verder kunnen zetten en welke maatregelen we op het federale niveau samen kunnen bepleiten. We betrekken hierbij de relevante partners van het actieplan.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Het thema ligt me nauw aan het hart, u zult het me dan ook niet kwalijk nemen dat ik vandaag dus al een opvolgvraag stel over het platform. Ik was immers erg nieuwsgierig naar de afspraken die er werden gemaakt. De afspraken die er werden gemaakt of de zaken die er werden besproken, zijn wel concreet, zoals de publieke voortgangsrapportage. Er werden ook aanbevelingen geformuleerd en u spreekt over afstemming met de sectoren en de verschillende niveaus. Ik hoor ook duidelijk dat u ook op Vlaams niveau verantwoordelijkheid wilt opnemen en dat u ook kijkt naar de andere ministers om daar samen werk van te maken. Dat vind ik uiteraard goed.

De wachtrijen bij de voedselbanken zijn lang en door de oorlog in Oekraïne is het thema voedselzekerheid natuurlijk actueler dan ooit, maar toch gooien we als Vlaming per jaar nog steeds gemiddeld 37 kilogram voedsel in de vuilbak. Het is ook zo dat op dit moment slechts 3 procent van al het verspilde voedsel tot bij de voedselbanken komt en dat is natuurlijk te weinig, veel en veel te weinig.

Heel wat bevoegdheden daarvoor zitten volgens mij ook op het federale niveau, dat hebt u vorige week ook aangegeven en zegt u nu ook met het overleg dat u oppert. Bij mijn vorige vraag hebt u ook verwezen naar bedrijven. Om hen te gaan stimuleren om schenkingen te doen aan de voedselbank, zag u fiscale stimuli wel zitten. Vandaag spreekt u van ondersteuning. Ik wilde uw aandacht daar toch even op vestigen. Onze collega in de kamer, Anneleen Van Bossuyt heeft daarvoor een wetsvoorstel ingediend. Helaas heeft minister Van Peteghem al laten weten er niet enthousiast over te zijn. Dat vind ik natuurlijk bijzonder jammer, want ik ben er toch van overtuigd dat de schenkingen aan de voedselbank zouden stijgen door fiscale stimulansen en u was daar bij de vorige vraag ook van overtuigd, minister.

Mijn vraag is dus eigenlijk heel concreet: zult u minister Van Peteghem vragen om fiscale stimulansen te heroverwegen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (cd&v): Ik denk dat dit een heel belangrijke vraag is, over een heel belangrijk thema, daarom wil ik me er ook bij aansluiten. Ik vind het belangrijk

dat we ons hier in het Vlaams Parlement focussen op wat we op het Vlaamse niveau kunnen doen en ik denk dat we daar ook goed bij de les moeten blijven.

Ik ben ooit gestart met het actieplan tegen voedselverspilling, ik zat toen eigenlijk in de ideale positie: zowel vanuit Leefmilieu, als natuurlijk ook vanuit Landbouw, al zijn er nog veel meer actoren betrokken. Er is nog heel veel werk.

Dat gebeurt natuurlijk vaak met actieplannen: er zijn heel veel overlegmomenten en er zijn heel veel diensten en actoren bij betrokken, maar ik denk dat het heel belangrijk is om ook te focussen op heel concrete zaken, die voor zowel de sectoren als de mensen heel tastbaar en concreet zijn. Daar ontbreekt het soms wel wat aan in dergelijke actieplannen, is mijn ervaring.

Mijn vraag of oproep aan u, minister, is dus om nog meer aandacht te besteden aan de heel concrete suggesties.

Een van die suggesties is de kennis over 'ten minste houdbaar tot' en 'te gebruiken tot'. Er is heel veel verwarring over wat dat nu precies betekent. Dat zijn kleine tips die mensen vaak kunnen aanzetten om een product dat zeggezegd vervallen is, toch nog te gebruiken. We moeten allemaal weer meer leren kijken, ruiken en proeven van eten om te weten of het al dan niet goed is. Dat zijn allemaal kleine zaken die heel belangrijk zijn. Ik haal maar iets kleins aan, maar dat is gewoon om te tonen dat de heel concrete acties toch ook heel wat verschil kunnen maken, denk ik.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Vanuit de lokale praktijk kan ik collega Schauvliege alleen maar bijtreden: naast plannen is het ook belangrijk om zo concreet mogelijk naar acties te gaan. In mijn eerste antwoord heb ik verwezen naar de verschillende niveaus, maar ik vind het belangrijk om het lokale niveau nog eens extra te onderstrepen. Ik denk dat het in de eerste ronde niet aan bod is gekomen, maar er zijn vanuit de lokale besturen op dat vlak heel wat mooie en goede initiatieven. Ik denk dat ik in een voorgaande vraag als eens heb verwezen naar de heel nauwe samenwerking met de Sint-Vincentiusverenigingen bijvoorbeeld, die er heel concreet rond werken om tot concrete acties te komen, in relatie ook tot bedrijven en de retailsector.

De problematiek van de labeling is op 14 juni ook aan bod gekomen, collega Schauvliege.

Collega Joossen, wij zullen inderdaad nog een keer in overleg gaan met het federale niveau om de vraag daar nog eens te bespreken, maar dat blijft natuurlijk hun verantwoordelijkheid. Ik neem uw vraag echter zeker mee naar de federale collega.

De voorzitter: Mevrouw Joossen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Wat betreft het eerste punt, over het lokale niveau, wil ik u zeker bijtreden. Ik denk dat de lokale besturen goed geplaatst zijn om een voedselstrategie mee uit te denken. Het is hier in het verleden ook al een aantal keer aan bod gekomen en volgens mij liggen daar ook absoluut nog heel wat mogelijkheden. Daar geef ik u dus zeker gelijk in.

Ik wil u uiteraard alvast bedanken om de mogelijkheid rond fiscale stimulansen opnieuw te willen bekijken, samen met uw collega.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de rol van de Vlaamse landbouwers in lokale energiegemeenschappen – 3270 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, de landbouwsector is een van de belangrijke partners in onze aanpak van de klimaatuitdagingen. De reductiedoelstelling voor de landbouw die opgenomen is in het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP), bedraagt 31,3 procent tegen 2030, met als basisjaar 2005, en moet worden bereikt door een pakket maatregelen, denk aan de CO₂-opslag in de bodem, minder emissies, energie-efficiëntie en methaanreductie.

Daarnaast kan de sector ook zijn steentje bijdragen aan de efficiënte aanwending van energie door te fungeren als centrale spil in zogenaamde lokale energiegemeenschappen. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de zonnepanelen op de serres van een tuinbouwer die de buurt van energie kunnen voorzien. Maar er zijn ook heel wat andere mogelijkheden. Zeker met de huidige hoge energieprijzen liggen de terugverdieneffecten voor de hand: de landbouwers zelf, maar ook andere afnemers van de lokaal geproduceerde energie, dekken zich zo in tegen de hoge prijzen.

In de derde call groene stroom (wind en zon) die in oktober dit jaar is gepland, zullen lokale energiegemeenschappen aan belang winnen. Zo worden PV-installaties van energiegemeenschappen van burgers en hernieuwbare-energiegemeenschappen aan het toepassingsgebied toegevoegd. Er zal vanuit de Vlaamse Regering ondersteuning komen waardoor het energiedelen financieel een haalbare kaart wordt. Via het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) worden de 293 deelnemende gemeenten ook aangespoord om zelf aan de slag te gaan met lokale energiegemeenschappen.

Minister, ik heb enkele vragen over de rol van de landbouwsector in de lokale energiegemeenschappen. Welke technische/administratieve obstakels moeten worden verholpen alvorens het steunmechanisme voor lokale energiegemeenschappen kan worden uitgerold? Zijn hierbij bepaalde obstakels eigen aan de landbouwsector? Worden er actoren uit de landbouwsector betrokken bij het onderzoeken van mogelijke lokale netwerken waarin de landbouwer als energieproducent zou kunnen optreden? Zo ja, welke en wat is hun rol?

Welke faciliterende rol kan de Vlaamse overheid, naast de toekenning van de subsidie, spelen in de oprichting van lokale energiegemeenschappen waarbij landbouwers betrokken zijn? Zal ze een uniform werkingskader opzetten?

Tot slot, zal de steun uit de derde call cumuleerbaar zijn met de VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) waar de landbouwer individueel aanspraak op maakt voor bijvoorbeeld windturbines? In het ene geval gaat de steun specifiek naar de landbouwer, maar in het geval van de landbouwer-energieproducent gaat die naar de hele energiegemeenschap. Hoe is dat compatibel?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Coel, bij het lezen van uw vraag om uitleg gingen we ervan uit dat ze aan meerdere ministers was gesteld. Uiteindelijk is ze alleen aan ons gesteld. We zullen dan ook antwoorden binnen onze mogelijkheden. Hadden we dit eerder gezien, dan hadden we de informatie kunnen opvragen bij

de andere ministers en dan was het antwoord wat omvangrijker geweest dan wat we nu kunnen geven.

Uw vraag om uitleg laat ons toe nog eens te wijzen op de sleutelrol die onze landbouwers zelf steeds meer innemen bij de omschakeling naar lokale productie en hernieuwbare energie. Het toont aan hoe onze landbouwers via innovatie ook hun plaats innemen in de oplossing van het energie- en klimaatvraagstuk.

In Vlaanderen bestaan er al een aantal initiatieven waar landbouwers met hun zonnepanelen lokaal hernieuwbare energie gaan produceren om die ook lokaal te verdelen. Op dat vlak blijven onze landbouwers ook innoveren, denk maar aan drijvende zonnepanelen op waterbassins, die naast de productie van energie, ook zorgen voor minder verdamping van water en ook de vorming van algen kunnen tegengaan.

Het is dus belangrijk dat we ook in andere regelgeving deze ontwikkelingen zoveel mogelijk faciliteren. Het bekomen van een vergunning voor dergelijke projecten is niet altijd zo evident, zoals blijkt uit de praktijk – daar kan ik van meespreken – maar zoals u weet is dat een bevoegdheid van minister Demir.

In de VLIF-regelgeving is ingeschreven dat de steun voor investeringen niet mag worden gecumuleerd met andere steun. Dat is algemeen bekend. Dit is het gevolg van het Europees bepaalde verbod op dubbelfinanciering. Voor kleine en middelgrote windturbines geldt bovendien voor VLIF-subsidies dat de geproduceerde hernieuwbare energie ook moet worden gebruikt op het landbouwbedrijf zelf. Het is dus aan het individuele landbouwbedrijf om de keuze te maken voor het meest geschikte subsidie-instrument.

Wat uw meer specifieke vragen betreft over het wegwerken van mogelijke administratieve obstakels, het betrekken van de sector bij het lokale onderzoek naar lokale netwerken en het opzetten ervan, stel ik voor dat u zich wendt tot collega-ministers Demir en Somers.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, het was inderdaad de bedoeling om deze vraag om uitleg ook aan uw collega's te stellen. Aangezien dit onderwerp op het snijvlak van een aantal beleidsdomeinen zit, was het zeker relevant om dit in de commissie Landbouw ook eens aan te kaarten. We moeten de klimaatuitdaging per definitie multidisciplinair aanpakken. Ik kijk dan ook uit naar de hoorzitting die we volgende vrijdag met onder andere het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) zullen hebben in de commissie Vlaams Energie- en Klimaatplan, waarbij we in de komende weken specifiek op landbouw zullen focussen. Deze thematiek kan daar ook aan bod komen.

Ik begrijp dat u zegt dat het een vast gegeven is in de VLIF-steun, dat het niet kan worden gecumuleerd. U zegt ook dat de energie specifiek door de landbouwers zelf moet worden gebruikt. Dat is natuurlijk wel jammer, want als er meer potentieel zou zijn voor energieopwekking op het landbouwbedrijf en dat ook kan dienen om de buurt of de lokale gemeenschap van goedkopere energie te voorzien, dan zou het wel jammer zijn dat dit struikelt op basis van subsidiereglementen, die uiteindelijk toch keuzes zijn die we kunnen maken.

Het gaat om een Europese regelgeving, en dus is het niet vanzelfsprekend dat wij daar alleen over kunnen beslissen. Misschien kunnen we dit dan wel aankaarten op het Europese niveau. Ik neem aan dat Europa mee wil nadenken over hernieuwbare energie en lokale energiegemeenschappen.

Minister, ik wil nog een kleine zijsprong maken naar onze tuin- en serrebouw, waar tot op heden fors gebruik wordt gemaakt van warmte-krachtkoppeling (wkk). We weten allemaal dat het subsidieverhaal of de certificatensteun een eindig verhaal is voor wkk. Op zich is dat logisch, want we willen af van de fossiele brandstoffen, maar de sector heeft daar natuurlijk fors in geïnvesteerd. Dit is een typisch voorbeeld van iets wat niet alleen ten gunste is van het bedrijf zelf, maar van wat ook een meerwaarde is voor de omgeving.

De sector heeft daarover een aantal bezorgdheden. Hoe kijkt u naar de afbouw van de warmte-krachtkoppelingcertificaten en de alternatieven die er zijn voor de sector?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Coel, ik deel uw bezorgdheid en uw suggestie om in overleg te gaan met Europa om zo ruim mogelijke toepassingsmogelijkheden te voorzien voor de landbouwsector.

U verwijst ook naar de warmte-krachtkoppeling. De afbouw geldt voor de nieuwe installaties en niet voor de oude installaties.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, we zullen dit verder bekijken.

Tot slot wil ik nog toevoegen dat we van een potentiële bedreiging een opportuniteit moeten maken. Er zijn hoge energiekosten. Heel wat landbouwers hebben problemen met mest. Er zijn andere opportuniteiten op hun bedrijf om reststromen tot energie op te wekken. Dat moeten we maximaal faciliteren in het belang van de landbouwers zelf.

Als we dat kunnen uitbreiden naar de lokale energiegemeenschappen, dan hebben we een win-winsituatie voor meerdere partners, zowel voor milieu en klimaat, als voor de landbouwers en de omgeving. Vanuit het departement Landbouw moeten we daar onze schouders onder zetten. Samen met de andere bevoegde ministers moeten we maximaal kansen creëren voor onze landbouwers om daaraan deel te nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Europese Commissie over het Vlaamse deel van het gemeenschappelijk landbouwbeleid

– 3279 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Hulle aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Europese Commissie over het gemeenschappelijk landbouwbeleid

– 3310 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kritiek van de Europese Commissie op het Vlaamse landbouwbeleid

– 3312 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een bijsturing van het Vlaamse strategische plan rond landbouwbeleid

– 3366 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik heb een vraag over het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en vooral over het advies van de Europese Commissie. Ik denk dat ik geen inleiding hoef te geven over wat het gemeenschappelijk landbouwbeleid is en welke stappen er tot nu toe zijn gezet. Daar is in deze commissie al meermaals over gesproken.

Wat wel opmerkelijk is, is dat het openbaar onderzoek van het gemeenschappelijk landbouwbeleid liep tot 14 maart, maar dat Vlaanderen op 11 maart, alvorens het openbaar onderzoek werd afgesloten, een ontwerp van het strategisch plan voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid, met een actieplan erbij, heeft voorgelegd aan de Europese Commissie, om af te toetsen of de Europese Commissie zich hierin kon vinden. Dat betekent dus dat er een plan werd ingediend waarin de opmerkingen uit het openbaar onderzoek nog niet waren verwerkt. Dat is een beetje een eigenaardige manier van werken. Uit alles wat ik daarrond lees en hoor, lijkt het dat de andere lidstaten dat ook hebben gedaan, en nog veel vroeger. Het blijkt dus toch een zeer laattijdige indiening geweest te zijn.

De Europese Commissie heeft haar advies erover dan ook gegeven. Eerder – en dat was meteen ook de aanleiding van mijn vraag – was er al heel wat kritiek op dit plan, over het gebrek aan ambitie om de landbouwsector echt te vergroenen en samen te werken met andere sectoren, om de sector milieuvriendelijker te maken en om meer aandacht te besteden aan diversiteit. De link tussen de European Green Deal, de Farm-to-Forkstrategie en het GLB werd eigenlijk veel te weinig gemaakt. Dat was een van de grote opmerkingen die werden gemaakt, ook door de natuurorganisaties die dat GLB mee hebben bekeken.

Vorige week hebben wij allemaal het advies van de Europese Commissie kunnen inkijken. Wat blijkt nu? Dat de Europese Commissie een vernietigend advies heeft gegeven. Ik heb het doorgenomen, en in dat advies van vijftig pagina's zegt de Europese Commissie meer dan dertig keer dat de ambitie te beperkt is.

Ze beginnen met te zeggen dat de link tussen het klimaat en de voedselzekerheid eigenlijk veel te weinig wordt gemaakt. Er wordt te veel ingezet op agro-industriële oplossingen en te weinig gekeken naar het korteketenverhaal. Ze focussen vooral ook op de link tussen weinig meetbare doelstellingen, bijvoorbeeld bij de ingediende SWOT-analyse, en de maatregelen die worden voorgesteld; die link is moeilijk te vinden. De doelstellingen zijn weinig meetbaar, er zijn te weinig inspanningen om de uitstoot te beperken, voor de natuur, om het pesticidegebruik te verminderen en om biologische landbouwooppervlakten te vergroten. Kortom, er zijn heel wat opmerkingen die aangeven dat er toch wel fundamentele bijstellingen nodig zijn.

Als ik dat advies lees, vraagt de Europese Commissie eigenlijk een integrale visie op de toekomst van de landbouw. Ze geven aan dat er heel veel wordt verwezen naar strategieën en visies die er zijn in Vlaanderen, maar dat die heel weinig zijn doorvertaald in het plan zelf. Het gebrek aan een echte visie op de toekomst van de landbouw is nu net iets wat wij hier al heel wat keren op de agenda hebben proberen zetten. Ons standpunt, dat hier ook wordt bevestigd door de Europese Commissie, is: als we daar echt geen werk van gaan maken, als er geen integrale visie op de landbouw komt, die alle milieuproblemen en alle problemen met de eerlijke prijs voor de landbouwer ook echt met zich meeneemt, mogen we nog zoveel plannen indienen bij Europa en nog zoveel deelplannen maken, dan zullen we er toch niet komen. Dat lezen wij alvast ook in de commentaren van de Europese Commissie.

Minister, u hebt daar zelf ook op geantwoord, met een antwoord als: 'We gaan verder kijken naar dit plan en we zullen het gebrek aan linken oplossen.' Maar eigenlijk lees ik in uw antwoord niet wat u precies zult doen om die visie beter te maken en tegemoet te komen aan het gebrek aan ambitie in de Vlaamse vertaling van het GLB.

Mijn vragen, minister, zijn dan ook de volgende. Wat zult u precies ondernemen om aan de toch wel kritische opmerkingen van de Europese Commissie te voldoen? Welke impact heeft dit advies op de adviesverlening door Europa via het GLB en het vervolgproces? Hoe zit het met de verwerking van de opmerkingen uit het openbaar onderzoek? Wat zijn precies de vervolgstappen in dit proces?

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Voorzitter, collega's, het ontwerp van Vlaams strategisch GLB-plan is op 11 maart ingediend bij de Europese Commissie. Die had vanaf dan drie maanden de tijd om haar observaties mee te delen. Die observaties zijn ons intussen overgemaakt. Die hebben we kunnen lezen. Ook de reactie van de minister op de observaties hebben we kunnen lezen. In de plenaire vergadering van 8 juni jongstleden gaf minister Demir aan dat de Europese Commissie ons op "onze vingers" heeft getikt en "heel duidelijk heeft gezegd dat het niet volstaat, wat Vlaanderen heeft ingestuurd naar Europa". Ze vervolgde: "Dat betekent dus (...) dat ik met collega Brouns, de minister bevoegd voor Landbouw, zal moeten kijken hoe we daarin wat verregaandere maatregelen kunnen nemen."

Minister Demir gaf alvast aan dat ze op basis hiervan vooral het erosiebeleid wil aanpakken. In dat kader sprak ze zelf over de verplichting om houtkanten aan te leggen in plattelandsgebied.

Minister, u gaf aan dat u de komende weken en maanden met uw diensten en de Commissie in gesprek zult gaan om het strategisch plan verder te verdiepen en aan te passen waar nodig. Onze vragen zijn de volgende. Deelt u de bevindingen en de stellingnames van uw collega Demir omtrent de kritieken vanuit Europa? Welke acties zult u ondernemen om de landbouwsubsidies veilig te stellen? Met andere woorden: welke acties zult u ondernemen tussen nu en 1 januari 2023?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik ga niet herhalen wat de collega's allemaal al hebben gezegd qua analyse. Trouwens, we hebben hierover vorige week al van gedachten gewisseld, in de rand van een vraag, dacht ik. Ik kan me alleen maar aansluiten bij wat collega Schauvliege daarnet zei, namelijk dat we in deze commissie al heel vaak hebben aangedrongen op een toekomstplan voor een duurzame, milieuvriendelijke landbouw en dat je in deze commissie heel duidelijk een breuklijn ziet tussen twee groepen partijen: degenen die denken dat alles op dezelfde manier kan verdergaan zoals dat nu werkt en degenen die vinden dat er iets moet veranderen en dat we dat ook in alle eerlijkheid en duidelijkheid aan de landbouw moeten zeggen.

Tot nu toe is de reactie van uw kant geweest – en ook die van een aantal landbouworganisaties, zoals gewoonlijk, natuurlijk – dat het vooral een administratieve aangelegenheid betreft. We moeten echter eerlijk zijn: als we de vele bladzijden van de Europese Commissie lezen, dan moeten we duidelijk durven toe te geven dat dit verder gaat dan alleen maar administratieve aangelegenheden, dat er eigenlijk echt een aanzienlijke inhoudelijke bijsturing nodig is. Van onze kant zou ik zeggen: beschouw deze opmerkingen van de Europese Commissie uiteraard als kritiek, want dat zijn ze ook, maar zie die vooral als een kans om bij te sturen in plaats van als een last.

Wat de vragen betreft: de verduidelijkingen die Europa heeft gevraagd, hebben we ondertussen gekregen, via het uitgebreide document vorige week, net als de aanbevelingen. Belangrijk is echter ook de vraag hoe u als Vlaams minister van Landbouw uw beleid en uw plannen zult bijsturen om ze in overeenstemming te brengen met de Europese regels, en dat niet enkel administratief, maar vooral ook inhoudelijk. Men moet begrijpen dat er meer moet veranderen dan wat wijzigingen op papier. Welk tijdspad stelt u ter zake voor?

Is er overleg binnen de Vlaamse Regering? De minister van Leefmilieu heeft immers ook tamelijk direct gereageerd op de opmerkingen van Europa. De vorige collega is daarop ingegaan. Het lijkt me dus goed dat er een integraal antwoord vanwege de Vlaamse Regering zou komen. Daarbij zijn twee departementen zeker van belang, namelijk enerzijds Landbouw en anderzijds Omgeving. Bent u van plan om dat te doen?

Vandaag zijn er vier vragen, maar er zou in deze commissie bijvoorbeeld een gezamenlijk debat kunnen worden gevoerd met de minister van Omgeving en uzelf, op basis van de opmerkingen van Europa, maar vooral op basis van de antwoorden die de Vlaamse Regering daarover voorbereidt. Overweegt u dat? U hebt vorige week gezegd daarover te willen nadenken. Ik hoop dat.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, we kunnen er niet omheen: ons Vlaams strategisch plan rond het landbouwbeleid kreeg een onvoldoende van de Europese Commissie. De uitstoot van de veestapel wordt onvoldoende aangepakt, er is te weinig ambitie op het vlak van lucht- en waterkwaliteit, en te veel voedingsstoffen gaan nog verloren.

In een eerste reactie zei u dat het gesprek met de Europese Commissie ter verduidelijking van de opmerkingen zeer constructief verliep. Toch maak ik me zorgen. Als we ons strategisch plan niet significant bijsturen, dreigen we de inkomsten uit het Europese landbouwbeleid mis te lopen, maar die steun hebben onze landbouwers echt nodig, dat is de realiteit. Laten we natuurlijk hopen dat het allemaal zo'n vaart niet zal lopen. Vlaanderen krijgt immers nog tijd om bij te sturen, maar de tijd dringt. Tegen eind dit jaar moeten we hoe dan ook een

definitief plan kunnen voorleggen. Minister Demir reikt u alvast de hand om samen aan de slag te gaan en voluit te gaan voor een duurzame landbouw, met respect voor het milieu en het klimaat. Het besef dat dat absoluut nodig is om de sector te redden, wordt steeds groter.

Minister, ik had twee vragen voor u, maar mijn eerste vraag is intussen opgelost. U hebt de brief van de Europese Commissie en uw eerste reactie daarop intussen ter beschikking gesteld, waarvoor uiteraard dank.

Mijn belangrijkste vraag blijft echter nog steeds overeind. Hoe zult u aan de slag gaan met de opmerkingen van Europa? Met andere woorden: op welke domeinen vindt u een stevige bijsturing opportuun?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Het gaat inderdaad over een ontwerpplan. Voor alle duidelijkheid: het plan dat werd ingediend, is nog niet het definitieve plan. Dat is inderdaad vorige week ook bekendgemaakt. De diensten hebben de observatiebrief een week geleden in alle transparantie met iedereen gedeeld.

Eenzijds vraagt de Commissie op heel wat punten extra informatie en onderbouwing, zoals dat voor elke lidstaat het geval was en is, begrijp ik. Het is niet zo dat alleen Vlaanderen een dergelijke brief kreeg met een heel aantal bijkomende vragen. De Europese Commissie vindt de samenhang tussen de SWOT, de noden, interventies en indicatoren niet altijd even duidelijk. Dat is inderdaad zo gesteld. Voor een aantal zaken zullen dus bijkomende duidingen moeten worden gegeven en moet nog beter worden aangegeven waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt.

Anderzijds beveelt de Commissie inderdaad hogere ambities, duidelijkere doelstellingen en aangepaste steunvoorwaarden of interventies aan. Een dergelijke analyse is gemaakt voor elke Europese doelstelling, en de vraag naar verhoogde ambitie is, zoals in de meeste lidstaten, wel het meest aanwezig in de groene architectuur.

Op donderdag 9 juni hadden mijn diensten al een overleg met de Europese Commissie. Daarin heeft de Europese Commissie haar belangrijkste bezorgdheden geformuleerd, zoals de nood aan extra informatie en de vaststelling dat bepaalde doelen in Vlaanderen vrij laag zijn, bijvoorbeeld voor biodiversiteit en biologische landbouw. De Commissie heeft ook de Oekraïne-crisis en de rol van onze landbouw voor voedselzekerheid aangestipt, alsook onze afhankelijkheid van energie en grondstoffen.

Mijn diensten hebben van hun kant verduidelijkingen gegeven en aangetoond welke vernieuwende en Europees unieke elementen er wel aanwezig zijn, zoals het bodempaspoort en de koppeling van de zoogkoeienregeling aan extra milieu- en klimaatvoorwaarden. Dat zijn twee voorbeelden. Ook is toegelicht dat sommige bezorgdheden van de Europese Commissie verweven zitten in Vlaamse beleidskaders die nog niet definitief zijn beslist door de Vlaamse Regering. U kent ze wel: de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), het mestactieplan (MAP) en het erosiebeleid. Dat zijn allemaal belangrijke zaken die ook in dit verband ook heel belangrijk zijn.

Dan zijn er nog een aantal andere vragen.

In ieder geval geloof ik dat het Vlaamse GLB-strategisch plan wel degelijk de ambitie heeft en moet hebben om de transitie naar een duurzamere landbouw te versnellen, zowel op economisch, ecologisch en sociaal vlak. Het GLB mag echter ook niet los worden gezien van de diverse andere beleidskaders waar we nu, op dit eigenste moment, hard aan werken. Ik heb dus ook, in een eerste reactie aan

de landbouwcommissaris, de bereidheid getoond om waar nodig de vooropgestelde ambities te verduidelijken of scherper te stellen, hierbij ook rekening houdend met de bemerkingen uit het eigen Vlaamse openbaar onderzoek.

Wie de observatiebrief heeft gelezen, zal merken dat daar heel veel technische zaken in staan. Op het vlak van ambities is de samenhang van de doelstellingen waarop het GLB moet inspelen zeer breed. We kunnen helaas niet alle noden inlossen met enkel het GLB, dan zouden we een veelvoud aan budget nodig hebben. In het plan dat we hebben opgesteld, voorzien we een brede waaier aan interventies om de diverse gestelde noden aan te pakken. Er zitten ook heel wat nieuwe interventies in, die wel degelijk ingaan op de milieu- en klimaatproblematiek.

Het klopt dat een aantal targets, uitgedrukt als de resultaatindicatoren, eerder laag lijken. We zullen hier kritisch naar kijken en aanpassingen doen waar nodig. Als we er grondig naar kijken, hebben we wel al gezien dat de lage ambitie bijvoorbeeld ook kan liggen aan de berekeningswijze of aan de beginsituatie – zonder ons daarachter te willen verschuilen, maar het is wel een deel van de verduidelijking. Dat was bijvoorbeeld het geval wat betreft het areaal aan biologische landbouw.

Het GLB is een steunmechanisme dat uitgebouwd wordt boven op het regulerend beleid. De kapstukken daarvoor zitten ook vervat in het strategisch plan. Ik denk dat we de samenhang van de maatregelenpakketten binnen en buiten het GLB pas kunnen beschouwen als ook het Vlaamse beleidskader door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd. Die zijn daar natuurlijk mee verbonden.

Grond is in Vlaanderen ontzettend duur en tegelijkertijd dan ook een beperkende factor in de landbouwproductie. Daarom geloof ik uiteindelijk in een stimulerend beleid waarbij je de landbouwer kunt vergoeden voor de gemaakte kosten en de gederfde inkomsten.

Binnen het GLB-plan komen hagen en houtkanten – dit specifiek op de vraag of die verplicht moeten worden – gelegen langs bouwland bijvoorbeeld in aanmerking om te voldoen aan de verplichting in de Europese conditionaliteit om minstens 4 procent van het bouwlandareaal te reserveren voor niet-productieve arealen of elementen. Via het GLB kunnen landbouwers voor de aanleg van hagen en houtkanten een beroep doen op steun voor niet-productieve investeringen vanuit het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). Er zitten dus zeker al kapstukken in het GLB-plan ter bevordering van die hagen en houtkanten.

In het eindrapport 'Evaluatie van het Vlaams Erosiebeleid' is de verplichte aanleg van hagen en houtkanten niet opgenomen in de aanbevelingen van het studie-bureau KENTER, dat de evaluatie uitgevoerd heeft in opdracht van het Vlaams Planbureau voor Omgeving. In de expertengroep Erosie, die in 2015 was ingesteld om de erosiebestrijdingsmaatregelen in de randvoorwaarden te evalueren, is de aanleg van hagen en houtkanten eveneens niet aan bod geweest als erosiebeperkende maatregel.

Mijn administratie zal uiteraard in zeer nauw contact met de Europese Commissie de observaties behandelen. Dit is een continu, constructief en zeer intensief proces, dat nu opgestart is en loopt, met een zeer ambitieuze timing. Mijn doel is om dit onderhandelingsproces met de Commissie ten laatste in september af te ronden, zodat een finale versie van het strategisch plan GLB voor Vlaanderen direct daarna ingediend kan worden. Dit is nodig om het plan tijdig goedgekeurd te krijgen door de Europese Commissie en het landbouwbudget voor 2023 veilig te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, minister, voor uw toch wel eerlijk antwoord. Ik denk dat er nog heel veel werk aan de winkel is als ik het zo hoor.

Ik heb eigenlijk gevraagd naar een integrale visie op de toekomst van de landbouw, een duurzame landbouw. Ik denk – en ik wil het nog een keer herhalen – dat we daar echt met zijn allen werk van moeten maken, want we zijn aan het broddelen. We hebben een PAS die niet goed in elkaar zit, er is nu een GLB waar jullie ik-weet-niet-hoeveel opmerkingen op krijgen. En hoe komt dat? Omdat er eigenlijk geen duidelijke visie naar voren geschoven wordt en iedereen er zijn eigen invulling aan geeft. Op dit moment is iedereen daaraan zijn eigen invulling aan het geven. Daar ga je de landbouwer niet mee helpen.

Minister, ik ga nog een voorbeeldje geven. We hebben een paar weken geleden in de commissie Leefmilieu aanpassingen over de waterwetgeving besproken. Daar hebben wij vanuit Groen een amendement ingediend om 3 meter teeltvrije zone in te richten omdat dat een van de maatregelen is om de waterkwaliteit te verbeteren, maar ook een heel goede erosiemaatregel en een maatregel om aan die niet-productieve natuur te werken. Dat is helemaal niet opgenomen, de meerderheidspartijen hebben daartegen gestemd. We lezen nu in de commentaren van de Europese Commissie dat dat een van de goede maatregelen is, die al zou helpen. Minister, dat is nu één voorbeeld. Maar dat zijn maatregelen die eenvoudig in te voeren zijn. Als daar een duidelijke visie is, kan dat geïntegreerd worden, zowel in de milieuwetgeving erosiebeleid, in de waterwetgeving als in het landbouwbeleid. Dat is een win-win. Door het gebrek aan die visie wordt die win-win nooit gecreëerd en organiseer je de polarisatie, waar niemand beter van wordt.

Minister, mijn vraag blijft dus: wanneer komt die visie? En ten tweede, wat zal er gebeuren met de opmerkingen uit het openbaar onderzoek? Ik heb u daar niet echt iets over horen vertellen. Het is mij onduidelijk hoever u zit met de verwerking van de opmerkingen uit dat openbaar onderzoek. U weet dat er, de discussie over de PAS indachtig, zeer veel opmerkingen gemaakt zijn over het openbaar onderzoek en over de manier waarop daarmee omgegaan wordt en de link gemaakt wordt met de rechtszekerheid. Ik weet niet hoe dit hier nu verloopt, maar ik kan mij voorstellen dat, als dat niet ernstig verloopt en als daar geen transparantie over wordt gecreëerd, ook daar een probleem met rechtszekerheid of alvast met subsidieverlening vanuit Europa kan optreden. Mijn tweede vraag daarbij is dus: hoe zit het nu precies met dat openbaar onderzoek? Ik wil heel concreet een antwoord op die visie. We moeten daar met de commissie ook eens over nadenken om mee te werken aan het opstellen van zo'n visie. Dat is immers waar we continu op botsen. En hoe zit het met de opmerkingen rond het openbaar onderzoek? Wanneer zien we daar meer van? Dank u wel voor uw antwoord.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Minister, als u zegt dat u wilt afronden in september, dan ga ik ervan uit dat u dit in oktober wil indienen. Dat is voor mij duidelijk.

Ik wil wel even opmerken dat de Europese Commissie inderdaad heel kritisch was voor ons, voor de wetenschappelijke onderbouwing die onvoldoende was. Als ik het goed begrijp, was dat voor de meeste, bijna alle Europese landen zo.

Desondanks blijft bij ons in het parlement de argwaan bestaan dat we die subsidies zouden kunnen mislopen. Graag krijg ik dan ook nog wat meer info. Bestaat de kans dat we die subsidies kunnen mislopen?

Andere Europese landen, zoals Griekenland, Italië, Duitsland, Frankrijk en Tsjechië, hebben al aangegeven dat ze de GLB-plannen willen aanpassen naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne. Tsjechië heeft zelfs ook al aangegeven dat het het verhogen van de Europese klimaatdoelstelling misschien tijdelijk zal pauzeren tijdens zijn presidentschap van de Europese Raad vanaf 1 juli.

Minister, hoe reageert u op deze twee Europese ontwikkelingen?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik wil even ingaan op de laatste opmerking van de collega. Ik heb er ook akte van genomen dat voor bepaalde landen de oorlog in Oekraïne plots een middel is geworden om heel wat dingen aan te passen en fundamentele zaken nog meer in vraag te stellen. Ik kijk dan ook uit naar uw antwoord op deze vraag.

Vooruit pleit zeker niet voor een aanpassing als gevolg van de oorlog in Oekraïne, integendeel. Eigenlijk zouden we de kans moeten grijpen en verder kijken dan de lange brief die we kregen van Europa. We moeten deze kans net aangrijpen om bepaalde zaken te doen.

Het is goed dat we het ook eens van een ander horen, want als ik mezelf en de collega's van Groen bezig hoor in deze commissie, dan is het net alsof wij altijd verkeerd zijn en alsof wij de slechteriken zijn die het allemaal niet weten en niet kennen en niet willen begrijpen. Het is goed dat we het nu ook eens van Europa horen, dat we van Europa gelijk krijgen als het gaat over het landbouwbeleid.

We gaan ons hopeloos vastrijden, laat dat duidelijk zijn. Als het nu niet is met stikstof, dan is het over een paar jaar met iets anders. We zullen het geweer fundamenteel van schouder moeten veranderen.

Minister, ik was heel blij verrast. Zo ken ik u. Ik heb de zin overgeschreven die u vorige week hebt geantwoord op mijn vraag: "Ik ben echt niet de conservatieve landbouwbeliever, echt niet." Ik denk inderdaad dat u dat echt niet moet zijn, ik zou die kans aangrijpen. Eigenlijk kunt u geschiedenis schrijven, want u zit goed in een bepaalde landbouworganisatie. Daarmee vertel ik geen geheimen. Stel dat u vanuit die functie fundamentele aanpassingen zou kunnen doen, hefboomen zou kunnen gebruiken, dan zou dat goed zijn voor u als minister, maar ook voor ons als Limburg, als we zo'n minister met zoveel moed zouden hebben. Daarom roep ik u op om dit inderdaad te doen. Limburg boven in dit geval.

Wat dan de timing betreft: collega Van Hulle heeft gezegd dat het oktober zou zijn. Ik zou toch nog eens graag de timing van u vernemen.

De betrokkenheid van de commissie vind ik toch wel belangrijk. U hebt natuurlijk technisch geantwoord op de suggesties van minister Demir. U zegt dat het er zelfs niet in stond wat ze heeft opgemerkt, maar ik vind dat relatief onbelangrijk. Iedereen weet dat hagen en heggen en initiatieven tegen erosie belangrijk zijn voor een duurzaam landbouwbeleid. Als we dat debat voeren, laten we dan niet vervallen in administratieve en technische bemerkingen, maar het wel over het beleid hebben.

De voorzitter: Begrijp ik daaruit een pleidooi voor een afzonderlijk GLB voor Limburg? Wat is er hier aan het groeien?

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Uiteraard. Dan geven we Antwerpen aan Nederland en dan ... *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Er wordt hier blijkbaar een versnelde staatshervorming doorgevoerd.

Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, naar aanleiding van een andere vraag om uitleg vorige week over het GLB hebben we dit thema al kort even aangeraakt. Ik werd toen niet bijzonder warm van uw antwoord, minister. U hebt toen verwezen naar andere landen die ook opmerkingen hebben gekregen. In het begin van uw

antwoord vandaag doet u dat opnieuw. Andere landen moeten vooral zelf hun eigen rekening maken en wij moeten naar Vlaanderen kijken. Wij moeten kijken naar wat wij kunnen verbeteren aan ons landbouwbeleid en naar hoe wij ambitieus kunnen zijn.

In uw antwoordbrief aan de Commissie spreekt u wel degelijk van verduidelijkingen, maar verduidelijkingen alleen zullen onvoldoende zijn. Vandaag stelt u dit wel klaar en duidelijk. Ik heb u horen zeggen dat u onze ambities scherper wilt stellen, en dat vind ik uiteraard zeer hoopvol.

Onze Vlaamse land- en tuinbouwsector moeten we weerbaar maken voor de toekomst op het vlak van milieu en klimaat. De toekomst van de sector ligt wel degelijk in duurzaamheid en diversiteit. Ik wil benadrukken dat u daarvoor in onze fractie uiteraard een belangrijke partner zult vinden.

Bart Dochy (cd&v): Het is inderdaad belangrijk te horen en te weten wat Europa vanuit zijn langetermijnvisie als opmerking heeft op ons GLB. Het is evenzeer belangrijk om dit even te bekijken vanuit het standpunt van de landbouwer. Een wijzigende wetgeving, daar hebben de mensen al leren mee leven, maar rechtszekerheid is ook heel belangrijk.

Als ik een aantal dingen zie, dan is de overheid vandaag niet meer de betrouwbare partner waarmee wordt samengewerkt. Dat is een groot gevaar. Als de overheid het vertrouwen van de mensen niet kan herstellen, dan zullen we de komende decennia met heel moeilijke problemen zitten in het landbouwbeleid.

We hebben een spanning tussen landbouw, natuur enzovoort. Dat is al vele generaties zo. Dat moeten we proberen op te lossen, maar dat kunnen we enkel doen door iedereen zijn rechtszekerheid te geven. We hebben de discussie in het stikstofdossier over het niet meer verlengen van de nulbemesting. Nochtans was daarover een afspraak gemaakt in 1995. Wanneer dergelijke afspraken worden afgebroken, dan is dat een toonbeeld van een overheid die niet betrouwbaar is, en dat is een zeer groot gevaar.

Hetzelfde met hagen en heggen. De mensen willen inderdaad een en ander doen en hebben zelf wel het inzicht dat erosie hen ook schaadt. Ze willen de erosie wel voorkomen, maar wanneer men dwingende maatregelen oplegt als gevolg van maatregelen die genomen zijn, bijvoorbeeld hagen die niet meer mogen worden verwijderd of de 3 meterstrook, collega Schauvliege ... Mensen doen soms mee aan beheersovereenkomsten, maar als die strook daar een aantal jaren ligt, dan mag ze niet meer worden verwijderd en beschikken ze niet meer over de vrijheid om hun verantwoordelijkheid te nemen, om resultaatgericht naar dezelfde doelstelling te gaan. Dan kunnen ze de maatregelen niet meer nemen die ze op bedrijfsniveau willen nemen.

De beknotting van de vrijheid is in elk geval een groot gevaar voor de toekomst en het vertrouwen van de landbouwers in onze overheid.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Het is ontegensprekelijk zo dat we in de komende jaren naar een zekere transitie zullen gaan. Daar ben ik echt van overtuigd. We zullen dat inderdaad samen moeten doen. Samen is dan ook echt samen met iedereen die daarbij betrokken is. In de eerste plaats zijn dat de landbouwers, maar ook iedereen die deel uitmaakt van die omgeving en die daarrond wil werken en nadenken. Zo zullen we tot die visie komen. Vandaag worden daar heel wat bouwstenen voor gelegd, en dat is heel belangrijk. Ons strategisch plan verwijst daar ook naar.

Wat het erosiebeleid heel concreet betreft: het is heel belangrijk om in overleg nader te bepalen wat de meest gepaste maatregelen zijn. Wat ons openbaar onderzoek betreft: naar goede gewoonte zijn al die adviezen uiteraard heel transparant bekend. Ze kunnen allemaal worden nagekeken, en ook welke adviezen daarrond zijn gegeven en welke opmerkingen verschillende betrokken administraties en partijen hebben gegeven.

Collega Van Hulle, bestaat de kans? Wij gaan er in ieder geval alles aan doen om te vermijden dat we die Europese middelen niet binnenhalen. Als Oekraïne ons iets heeft geleerd, dan zijn we er samen meer dan ooit van overtuigd dat de lokale duurzame voedselproductie heel belangrijk is.

Collega Vandenhove, dank voor alle steun. U vraagt naar de timing. Zoals ik zei, moet dat in de loop van september lukken. Dat is natuurlijk zeer ambitieus.

Collega Joosen, ik ben het volledig met u eens dat we voor eigen deur moeten keren. Het was gewoon informatief dat er werd verwezen naar de wijze waarop de Commissie de andere lidstaten hieromtrent heeft beoordeeld. De diversiteit is natuurlijk een deel van het antwoord op de transitie die we samen met de sector moeten doormaken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik volg u dat de landbouwsector in de komende jaren een transitie zal ondergaan. Maar we hebben de keuze: we kunnen die transitie begeleiden naar een duurzame transitie, naar een landbouw die toekomst heeft en op maat van onze omgeving en ons milieu is, en die zorgt voor een eerlijker inkomen, of we kunnen dat niet doen. Dan zal er een transitie zijn, maar die zal zeer pijnlijk zijn, en dan vooral voor de landbouwsector zelf. Dus ja, er komt een transitie, maar wij pleiten ervoor om die samen met de landbouwsector, samen met heel de maatschappij te maken en te zoeken naar een landbouw op maat van Vlaanderen, op maat van de omgeving, en die meewerkt aan de natuur in plaats van ze tegenwerkt.

Minister, u zei dat het openbaar onderzoek en alle individuele bezwaren volledig transparant en beschikbaar zijn. Ik heb die alvast niet gezien. Ik dring erop aan om met al die bezwaren heel grondig rekening te houden, want ook dat is een verhaal van samen. Als we willen dat die sector een duurzame toekomst krijgt, dan moeten we naar al die bezwaren luisteren en moeten we ze meenemen in het GLB.

Minister Jo Brouns: Alle bezwaren staan op de website.

Mieke Schauvliege (Groen): Allemaal? Individueel? Dan heb ik daarover gekeken.

Oké, dat is goed, maar dan is de vraag natuurlijk wat u daarmee gaat doen en hoe u daarmee gemotiveerd aan de slag gaat. Daar kijken we naar uit, want dat is een zeer belangrijk element.

Minister, ik roep u nogmaals op: gebruik het GLB, gebruik al de Europese middelen die ter beschikking komen om de landbouw in de juiste richting te duwen. Voer het debat, zodat we verder geraken dan waar we op dit moment staan, namelijk in een moeilijke, gepolariseerde situatie die niet zal leiden tot een duurzame oplossing. Dat is waar we met z'n allen naar moeten streven.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Voorzitter, ik ondersteun wat u zegt, met name dat de overheid inderdaad een betrouwbare partner moet zijn en dat die rechtszekerheid

belangrijk is. Ik zou u dan ook willen vragen om dit op te nemen in het GLB, om dat GLB heel goed te lezen en te screenen zodat dit in de toekomst zeker het geval is.

Minister, dat u gaat voor een meer duurzame landbouw, dat ondersteunen wij natuurlijk ook. Wij vinden dat zeer goed. De conclusie is dat u werk maakt van een gebalanceerd GLB. We hebben er vertrouwen in dat dat goed zal zijn.

Ik wil eindigen met de vraag dat wij en het hele parlement zeer actief op de hoogte worden gehouden in de komende weken en maanden, dat we daar heel dicht bij betrokken worden en dat we het gevoel hebben dat alles in de goede richting gaat.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik wil me zeker aansluiten bij die laatste vraag over de betrokkenheid.

Voorzitter, in verband met uw opmerking: ik ben het er mee eens dat de overheid een betrouwbare partner moet zijn. Vorige week zei ik het ook: de absolute vrijheid moet spelen. U hebt daarvan een voorbeeld gegeven dat ik niet zal herhalen. De overheid moet een betrouwbare partner zijn, maar als de vrijheid-blijheid blijft doorgaan, zullen we nooit komen tot een duurzame samenwerking en een duurzame landbouw, met begrip en samenwerking tussen milieu en natuur enerzijds, en landbouw anderzijds. Wat dat betreft, zal de ingesteldheid inderdaad moeten wijzigen. Zolang dat niet wordt begrepen langs de kant van de landbouw, zullen we met het probleem blijven zitten.

Minister, alleszins bedankt voor uw antwoord en voor het kleine debat dat we nu hadden. Hopelijk krijgen we voor de afronding in september of oktober de kans om daar in deze commissie nog over te debatteren.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, ik wil u bedanken voor uw engagement. Uiteraard kijk ik uit naar het vervolg. Ik wil nog even reageren op de tussenkomst van mevrouw Schauvliege. De toekomst van de Vlaamse land- en tuinbouw ligt in duurzaamheid, maar ook in diversiteit. Met een eenheidsworst gaan we er niet komen, dat is niet de goede weg. Dé landbouwer bestaat immers niet. We zouden onze Vlaamse landbouwers een plezier doen als we specifiek kijken naar een aanpak op maat.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joke Schauvliege aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse voedseltop en de oorlog in Oekraïne – 3305 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (cd&v): Voorzitter, op het eerste gezicht is dit misschien een bijzondere combinatie, maar onze voedselstrategie en onze voedseltop kunnen we niet los zien van de nieuwe situatie waarin we ons bevinden. Daarom vind ik het belangrijk om er op tijd voldoende aandacht voor te vragen.

We kijken allemaal uit naar de Vlaamse voedseltop in het najaar, die door uw voorgangster is aangekondigd en met stip onder onze aandacht is gebracht. Het is goed dat er een Vlaamse voedseltop en een voedselstrategie komt.

De bedoeling is om ons als voedselregio op de kaart te zetten, en ook om het belang van kwaliteitsvolle en veilige voedselvoorziening te promoten. Het is ook een goed moment om het respect voor onze boeren, die dagelijks voor ons voedsel zorgen, te benadrukken en waardering uit te spreken voor hun werk.

Ondertussen zitten we in een nieuwe internationale context waar de voedselbevoorrading en -voorziening op een andere manier worden bekeken door mogelijke schaarste en het stijgen van de grondstoffen- en voedselprijzen.

Minister, wat is de doelstelling van de voedseltop? Wordt deze doelstelling bijgestuurd op basis van de wereldwijde situatie? Welke organisaties worden concreet betrokken bij de voorbereiding van de Vlaamse voedseltop? Wordt de focus ook gelegd op voedselzekerheid en voedselveiligheid? Wordt dit concreet meegenomen? Welke andere beleidsdomeinen naast Landbouw worden betrokken bij de voedseltop?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Schauvliege, de Vlaamse voedseltop, die wordt georganiseerd op 29 november van dit jaar in Roeselare, is een moment om zowel appreciatie voor de inspanningen van vandaag als een startschot voor de voedselstrategie van de toekomst te geven. Die strategie is het resultaat van een stakeholdertraject waarin spelers uit de volledige voedselketen werden betrokken.

Die coalitie bestaat uit spelers uit de onderzoekswereld, de landbouwsector, de voedingsindustrie en retail, gezondheidsorganisaties, horeca en toerisme, milieuorganisaties, beleid – Vlaanderen, provincies, gemeenten –, de cultuursector enzovoort. Er is een heel breed draagvlak daarrond opgebouwd.

Vier doelstellingen worden naar voren geschoven: de weerbaarheid van de voedsel economie, de verbinding tussen consument en producent – niet onbelangrijk inzake prijszetting –, het circulair en duurzaam ondernemerschap, en gezonde en duurzame voeding. Dat zijn de vier belangrijke doelstellingen die in november aan bod zullen komen op die top.

De doelstellingen en de top werden aan een kritische blik onderworpen, maar blijven ook met het conflict in Oekraïne op de achtergrond overeind. De oorlog in Oekraïne en de gevolgen die merkbaar zijn, onderstrepen nog eens het belang van een veerkrachtig en duurzaam voedselsysteem. Het voedselsysteem moet crisisbestendiger worden dan vandaag en we moeten durven na te denken over structurele oplossingen vanuit een systeemperspectief. Door bijvoorbeeld in te zetten op een circulair voedselsysteem kunnen we ons beter wapenen tegen schaarste aan grondstoffen, verminderen we onze klimaatimpact en versterken we ons lokaal economisch weefsel.

Ik heb ik het gisteren nog mogen vertellen op een bijeenkomst van de Federatie Voedingsindustrie (Fevia). Als we tegen 2040 die 10 miljard monden willen blijven voeden, zal het inderdaad anders moeten dan vandaag.

Net zoals we de energietransitie zien versnellen door de oorlog in Oekraïne, moeten we deze crisis ook aangrijpen om verdere stappen te zetten in een grotere Europese soevereiniteit van ons voedselsysteem. In de strategie zullen de nodige pistes worden aangehaald die nodig zijn om deze transformatie in al haar aspecten op een duurzame manier te realiseren.

Welke andere domeinen naast Landbouw worden betrokken bij de voedseltop? Afgevaardigden van verschillende beleidsdomeinen die een rol spelen in het voedselsysteem vormen samen het Netwerk Voedselbeleid van de Vlaamse overheid. Vertegenwoordigd hierin zijn de beleidsdomeinen Landbouw en Visserij, Omgeving,

Kanselarij, Bestuur, Economie, Wetenschap en Innovatie, Welzijn, Volksgezondheid, Werk en Sociale Economie, Onderwijs en Vorming. Dit is dus heel breed gedragen.

Dit netwerk wordt samen met verschillende relevante agentschappen en instituten betrokken in de opeenvolgende fases van het proces. Daarnaast worden ook andere beleidsniveaus betrokken. Zo zijn de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVS) betrokken als lid van de grote voedselcoalitie. Daarnaast zijn er ook bilaterale contacten met relevante federale overheden en de andere gewesten.

We werken binnen het Europese kader van de 'Van boer tot bord'-strategie en willen ook op het mondiale niveau – denk maar aan onze bijdrage op de United Nations Food Systems Summit vorig jaar – onze stem laten horen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (cd&v): Minister, dank u voor uw overzicht. We kijken uit naar 29 november in Roeselare. Tot spijt van de collega is dat niet meteen in Limburg, maar we weten dat er in Roeselare op het vlak van voeding heel wat te beleven valt. We zullen daar dan ook allemaal met veel plezier aanwezig zijn, als we uitgenodigd worden natuurlijk.

Minister, ik vind het goed dat u zegt dat de situatie enigszins is veranderd sinds de oorlog in Oekraïne, en dat dat zaken zijn die worden meegenomen. In die zin denk ik dat 29 november geen eindpunt zal zijn, maar een soort startschot en aandachtspunt voor een echte brede voedselstrategie en voedseltop. U hebt alle actoren vermeld. Dit zal verder ook moeten worden uitgediept en geconcretiseerd, zeker met deze nieuwe situatie. Ik heb begrepen dat dat voor u ook een aandachtspunt is en dat de aandacht voor de circulaire landbouw voor u met stip genoteerd staat, en dat u dat op die manier verder zult aanpakken. Waarvoor dank.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Ik maak van deze vraag om uitleg toch nog maar eens gebruik om te wijzen op de connectie tussen verschillende dingen. We hadden het daarnet over het GLB en de vraag naar vergroening. Er is ook de opmerking van de Commissie dat onze veehouderij te zwaar weegt op het leefmilieu en dat dat echt een probleem is.

Als we dan spreken over voedselzekerheid en voedselsoevereiniteit, dan moeten we toch altijd kijken naar wat we doen in onze landbouw en waarvoor we die vandaag gebruiken. Dan is het idee van de biobrandstoffen heel jammer. Iedereen wil dat eigenlijk verlaten, zeker de eerste generatie biobrandstoffen. Daar moeten we in ons beleid afstand van nemen, we moeten ons schip van koers doen veranderen.

Dan is er ook de enorme oppervlakte aan veevoerders die we gebruiken. We hebben het ook over voedselveiligheid en voedselsoevereiniteit en voedselzekerheid. In feite is dat een win-winsituatie. We kunnen onze landbouw een stukje heroriënteren naar meer plantaardige voeding enzovoort en een stukje afbouw van onze veehouderij. We weten dat dat toch moet gebeuren. Ik maak van deze vraag om uitleg gebruik om daar toch nog eens op te wijzen. In een visie voor de toekomst zou dat perfect samen kunnen sporen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: De eerste grote Vlaamse voedseltop is inderdaad een belangrijk moment. Wat mij betreft is dat ook een startschot. Die visie delen we.

Collega Steenwegen, ik heb daarstraks verwezen naar de belangrijke transitie voor de komende jaren. Het is niet dat we daar nog helemaal nergens staan, dat we nog niets hebben gedaan. U haalt inderdaad een kritisch punt aan, en ik denk dat ik heel goed begrijp wat u bedoelt. Met de pre-ecoregeling, de biolandbouw, de korte keten zetten we stappen in de juiste richting.

Misschien zal ik het nog vaak herhalen, maar ik ben daarin niet conservatief, ik wil constructief meedenken wat dat betreft. Ik denk dat we bondgenoten moeten zoeken om die transitie op een evenwichtige manier waar te maken in de komende jaren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over weidemelk – 3357 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Recent kwam er een Ierse metastudie naar buiten met enkele conclusies over weidemelk. Naarmate het rantsoen van melkkoeien meer vers gras bevat, wijzigt de samenstelling van de melk die ze produceren, wat ook logisch is. Een aantal van die effecten zijn merkbaar in het eindproduct, maar andere niet.

Voor de mens zijn niet alle verschillen even merkbaar. De studie bevestigt wel dat begrazing het welzijn voor de dieren kan verhogen. De koeien kunnen gemakkelijker hun natuurlijk en sociaal gedrag vertonen en het verlaagt de kans op gezondheidsproblemen, zoals uierontsteking en pootproblemen. Op vlak van milieu scoort weidemelk ook beter dan melk van koeien die weinig tot niet buiten komen.

In Vlaanderen kun je als melkveebedrijf het label weidemelk krijgen als de melkkoeien minsten 120 dagen voor 6 uur op de weide staan en er per koe 0,1 hectare beschikbaar is. Er moet natuurlijk beschutting zijn enzovoort.

We zien dat de consument positief kijkt naar het concept weidemelk, en wetenschappelijk onderzoek ondersteunt dit nu ook. Alleen is het voor de consument soms nog te onduidelijk wat nu juist wordt bedoeld met weidemelk en welke impact dit heeft op koe, melk en milieu.

Minister, welke meerwaarde ziet u voor het concept weidemelk? Ziet u mogelijkheden voor extra ondersteuning voor het concept weidemelk? Welke mogelijkheden ziet u voor boeren om hierop in te spelen?

Het behouden van weilanden is zowel belangrijk voor het vasthouden van CO₂ als in het stikstofdebat. Beweiding is een belangrijk element voor rundveehouders. Welke mogelijkheden ziet u voor melkveebedrijven om daar via beweiding positief aan bij te dragen? Hoe wilt u boeren daarbij stimuleren?

Bij het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) is een onderzoek van start gegaan om broeikasgasemissies bij grazende runderen te meten. Dit onderzoek loopt tot juli 2023. Zijn er al tussentijdse resultaten? Zijn er andere onderzoeken lopende die een bredere focus hebben op de verschillen tussen weidekoeien en koeien die in de stal blijven?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Steenwegen, naast het welzijn van koeien heeft beweiding nog een aantal andere voordelen. Zo bevat de melk bij voldoende opname van vers weidegras meer onverzadigde vetzuren.

Het aanhouden van grasland doet de biodiversiteit toenemen. Er wordt koolstof opgeslagen onder het grasland, waardoor de landbouwer zijn of haar steentje bijdraagt aan de klimaatadaptatie. Grazende koeien in het voorjaar en de zomer betekenen ook een meerwaarde voor de beleving op het platteland. Dat kan ik alleen maar bevestigen. Met de productie van weidemelk wordt ingespeeld op de interesse van de consument. Als de consument hiervoor ook nog de juiste prijs wil betalen, is het verhaal helemaal rond.

Op het gebied van ammoniakemissies zorgt beweiding ervoor dat urine en mest niet samenkomen, zodat minder ammoniak wordt gevormd. Beweiding is dan ook een belangrijke maatregel die is opgenomen op de lijst van PAS-maatregelen.

Er zijn echter ook neveneffecten verbonden aan beweiden. De rantsoensamenstelling fluctueert en koeien kunnen worden besmet door specifieke pathogenen zoals wormen. De beschikbaarheid en kwaliteit van het gras is onzeker. Beweiding vraagt ook een aangepast en vaak complexer management. Daarnaast vraagt weidemelk een voldoende grote huiskavel.

Het concept weidemelk werd uitgebouwd door de sector zelf. Er zijn enkele zuivel-fabrikanten die weidemelk aanbieden en hiervoor een premie toekennen aan de deelnemende landbouwers. Vanuit de overheid worden dit product en deze productiewijze niet rechtstreeks gesubsidieerd. Wel wordt via het stimulerende beleid voorzien in een aantal randondersteuning. Denk maar aan VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) voor specifieke investeringen zoals een drinkwaterpomp op de weide, of projecten waar beweiding soms een thema is.

Zo is er het Europese programma WeideWijs, waarbij wordt gezocht naar een hogere rendabiliteit bij het beweiden. Daarbij wordt ook de uitdaging voor beweiden met robotmelken opgenomen.

Daarnaast zijn er ook Weidescherm en het demonstratieproject Eerste hulp bij hittestress koe. Er is niets zo lekker als een glas verse melk met een 'bookeskook' elke ochtend.

De voorzitter: Dank u wel voor deze gezondheidstip.

De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel. We zijn ondertussen zeer vertrouwd met uw ontbijtgewoonten. De volgende keer gaat het misschien over de lunch.

Maar goed, u bevestigt in feite dat beweiding een aantal belangrijke voordelen heeft. Als we kijken naar de evolutie in de melkveehouderij, dan staat die daar soms haaks op. We zien een evolutie van meer op stal zetten en minder beweiding. In de evolutie van de enterische emissies en om die te verlagen, zien we andere voeders, die veronderstellen dat koeien meer binnen staan om die voeders constant te kunnen opnemen. In de nieuwe grote stallen blijven de koeien ook meestal binnen. Ze kunnen vaak wel buiten, maar ze staan vooral binnen. Ook de pocket-vergisters veronderstellen dat koeien meer binnen staan. Enzovoort, enzovoort.

Minister, er is toch een zekere spanning. Aan de ene kant zijn er de technologische innovaties. U hebt gelijk dat koeien buiten een zekere belevingswaarde hebben, maar voor de dieren zelf heeft dat natuurlijk ook een belevingswaarde. Wat ik niet zou willen, is dat we met onze runderen en ons melkvee dezelfde weg opgaan als

met de varkens en het pluimvee. Die worden opgesloten in hoogtechnologische stallen en komen niet meer buiten.

We moeten die evolutie kritisch bekijken en vanuit het beleid moeten we op de een of andere manier incentives blijven geven om net dat soort melkveebedrijven waar de koeien nog de kans krijgen om buiten te lopen en waar beweiding een belangrijk onderdeel uitmaakt van de bedrijfsvoering, te blijven ondersteunen.

Minister, is er vanuit het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) geen mogelijkheid om promotie te maken voor weidemelk?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: We kunnen die suggestie zeker meegeven aan VLAM.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaamse dierenwelzijnslabel – 3363 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik kom inderdaad bij u terecht. Ik heb er al een paar vragen over gesteld in de commissie Dierenwelzijn. Het antwoord van minister Weyts is – laten we zeggen – matig positief. Maar hij verwijst telkens naar de sector landbouw, en vooral ook naar de sectororganisaties.

Onlangs heb ik zo een vraag gesteld over varkens en de behandeling van varkens in varkensstallen, en elke keer opnieuw zegt hij dat de oplossing uiteindelijk is dat er zou worden gewerkt met een dierenwelzijnslabel. Ik heb van de antwoorden van minister Weyts ook begrepen dat hij de opdracht gegeven had aan Piet Vanthemsche om rond dat dierenwelzijnslabel bepaalde stappen te ondernemen. Ik las bijvoorbeeld gisteren dat er vijf supermarkten met het label Beter Leven kip werken, wat de kippensector betreft. Dat wil ook zeggen dat we niet kunnen spreken van één label voor de hele landbouwsector, maar dat we zullen moeten werken met labels die specifiek per sector uitgewerkt zijn.

Het antwoord van de minister is, denk ik, vrij duidelijk. Hij zegt dat hij daarvoor is. Hij wil dat motiveren vanuit de overheid. Hij wil sensibiliseren. Hij wil daar druk achter zetten, zodat de sectoren dat zullen doen. Maar uiteindelijk zullen de sectoren dat zelf moeten doen via het oprichten van eigen organisaties. Ze zullen via een lastenboek moeten bepalen waaraan men moet voldoen als men zo'n label wil behouden.

Hoe dan ook, het welslagen van het dierenwelzijnslabel hangt natuurlijk in grote mate af van de uitrol en de gedragenheid binnen de landbouwsector in het algemeen, maar ook binnen de diverse sectoren in het bijzonder. Ik denk dat dat alleen maar kan lukken als dat gebeurt in een nauwe samenwerking tussen enerzijds de bevoegdheid Dierenwelzijn en anderzijds de bevoegdheid Landbouw.

Daarom volgende vragen.

Hoe staat u tegenover zo'n dierenwelzijnslabel, of labels voor de verschillende sectoren? Werd hierover al overleg gepleegd met de minister van Dierenwelzijn? Wat is de vooropgestelde timing van de praktische uitrol van het dierenwelzijnslabel per sector?

Aan welke voorwaarden zal een veehouder moeten voldoen om het dierenwelzijnslabel te verkrijgen? Het gaat hier specifiek over varkens, want dat is de laatste vraag die ik heb gesteld aan uw collega Weyts. Aan welke voorwaarden moet de veehouder voldoen om de bijhorende subsidie te krijgen? Hoe gaat dit praktisch in zijn werk? Wordt dat inderdaad verdeeld tussen enerzijds Landbouw en anderzijds Dierenwelzijn?

Er wordt een structuur uitgewerkt met een algemene vergadering en een raad van bestuur, gedragen vanuit de specifieke sector. Dat is alleszins wat uw collega antwoordt. Zal die samenstelling ook gebeuren in samenspraak met Landbouw?

Dat zijn een aantal concrete vragen over de mate waarin u als minister van Landbouw betrokken bent bij zo'n dierenwelzijnslabel voor de diverse sectoren. In welke mate is er samenwerking? Wat is de timing? En hoe zal het praktisch verlopen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Vandenhove. Ik sta positief tegenover initiatieven die het potentieel hebben om de marktpositie en het dierenwelzijn van de Vlaamse veehouders en de dieren te versterken.

Bovenwettelijke inspanningen inzake dierenwelzijn via een label verzilveren is daartoe een van de mogelijke stappen die een veehouder kan zetten. De belangrijkste voorwaarde hierbij is dat de veehouder door de afnemer en de markt vergoed wordt voor de extra inspanningen die door zo'n label vaak opgelegd worden. Tot op heden is er geen Vlaams generiek dierenwelzijnslabel, zoals dat in bijvoorbeeld Nederland wel al bestaat. U verwees naar het 'Beter Leven'-keurmerk.

Vandaar ook dat ik achter het initiatief sta van collega Weyts om binnen het kader van zijn bevoegdheid als minister van Dierenwelzijn een Vlaams dierenwelzijnslabel op te richten. De vrijwilligheid van het label en een correcte vergoeding uit de markt als randvoorwaarden mogen hierbij toch niet uit het oog verloren worden.

Aangezien het om een initiatief van collega Weyts gaat, dat ook tot zijn bevoegdheid behoort, verwijs ik u ook voor andere vragen door naar hem.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u, minister, voor uw positief antwoord. Maar ik vrees dat we er zo niet gaan komen. Ik denk dat het belangrijk is dat de verschillende deelsectoren binnen de landbouw en zeker binnen de veeteeltsector er effectief aan meewerken. Ik zou u dus ook willen oproepen om in overleg met uw collega Weyts, die als verantwoordelijke voor Dierenwelzijn verder af staat van die sectoren dan u als minister van Landbouw, die zaak samen aan te pakken.

Er zijn evoluties. Ik heb het voorbeeld gegeven van de kippensector, maar ik denk dat er ook op andere vlakken nog heel wat stappen vooruit moeten worden gezet. Ik denk dat dat nooit kan zonder de minister van Landbouw. Dus ik roep u eigenlijk op om samen met uw collega Weyts rond de tafel te gaan zitten, en effectief concrete stappen te nemen in de diverse sectoren.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Ik denk dat het een heel mooi initiatief is. Consumenten kopen bewuster de dag van vandaag, en daar zijn ook dierenwelzijnsaspecten wel degelijk erg belangrijk in geworden. Landbouwers leveren ook inspanningen voor meer dierenwelzijn, dus ik vind het dan ook maar logisch dat ze voor die extra

inspanningen een correcte prijs krijgen voor hun product. Het zal ook de aandacht voor dierenwelzijn in de sector verder stimuleren.

Onze fractie meent dat we hier spreken van een win-winsituatie. Het is goed voor het dierenwelzijn, en volgens ons zit er ook een economische opportuniteit in.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik zal dat, op uw vraag, zeker bespreken met de sector, die daar ongetwijfeld ook wel oren naar heeft.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u voor uw antwoord. Ik zou zeggen: ga maar eens met uw collega Weyts rond de tafel zitten, en probeer dat effectief te realiseren voor zoveel mogelijk deelsectoren. Bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.